

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 7Csp/267/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8119219102
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dana Farkášová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:8119219102.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Danou Farkášovou v právnej veci žalobcu: P. O., A.. XX.XX.XXXX, W. W. XX, XXX XX F., právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: SLOVAKIA ENERGY s.r.o., so sídlom Plynárenská 7/A, 821 01 Bratislava, IČO: 36 807 702, právne zastúpeného Capitol Legal Group, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Digital Park III, Einsteinova 19, 851 01 Bratislava, IČO: 47 257 211, v spore o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok a o primerané finančné zadostučinenie vo výške 520 Eur, takto

rozhodol:

I. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená v Cenníku poplatkov a služieb k Zmluve č. X., z 24.5.2012 Rámcová zmluva o poskytovaní služieb, v znení: „ Poplatok za upomienku - druhá a každá ďalšia písomná upomienka 8,00 EUR s DPH“ „Poplatok za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky - domácnosť elektrina/zemný plyn za každé odberné miesto - 120,00 EUR s DPH.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka uvedená vo Všeobecných obchodných podmienkach dodávky elektriny koncovému odberateľovi k Zmluve č. X., z 24.5.2012 Rámcová zmluva o poskytovaní služieb, v čl. 6 Zmluvné pokuty a sankcie: „ 2) Odberateľ je povinný zaplatiť Dodávateľovi zmluvnú pokutu: I. vo výške stanovené cenníkom vybraných služieb Dodávateľa za každú písomnú upomienku jednotlivého porušenia povinnosti; II. vo výške 100 EUR za porušenie povinnosti podľa článku I. ods. 8, ak je porušujúcim Účastníkom spotrebiteľ (Odberateľ v domácnosti).“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 50 Eur titulom primeraného finančného zadostučinenia, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

IV. V prevyšujúcej časti súd žalobu žalobcu v časti o priznanie primeraného finančného zadostučinenia zamieta.

V. Žalobca má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 05. decembra 2019 žiadal, aby súd určil, že zmluvná podmienka uvedená v cenníku poplatkov a služieb k Zmluve číslo X. zo dňa 24. mája 2012, a to poplatok za upomienku druhá a každá ďalšia písomná upomienka 8 Eur s DPH, ako aj poplatok za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky domácnosť elektrina zemný plyn za každé odberné miesto 120 Eur s DPH je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Zároveň žiadal vysloviť, že zmluvná podmienka vo Všeobecných obchodných podmienkach dodávky elektriny koncovému odberateľovi v článku 6 v časti zmluvné pokuty a sankcie je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uplatnil si aj primerané finančné

zadosťučinenie v sume 520 Eur, ako aj trovy konania. Žalobu vo veci odôvodnil tým, že spolu so žalovaným uzatvoril Zmluvu č. X. zo dňa 24. mája 2012. Žalobca je toho názoru, že poplatok za upomienku predstavuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Pokiaľ ide o poplatok za predčasné ukončenie zmluvy, poukázal na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn. 12C/71/2016. Rovnako, pokiaľ ide o poplatok za upomienku, poukázal na rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 11CSP/236/2018 zo dňa 12.06.2019. Žalobca je toho názoru, že sa jedná o neprijateľné zmluvné podmienky a na základe skutočnosti, že sa domohol úspešne od žalovaného určenia neprijateľných zmluvných podmienkach, požaduje primerané finančné zadosťučinenie v sume 520 Eur titulom neprijateľných poplatkov za upomienku 64 Eur, za aktivačné poplatky zmluvnú pokutu 3-krát 120 Eur, spolu 360 Eur a 96 Eur deaktivčný poplatok.

2. Žalovaný sa k žalobe žalobcu vyjadril v písomnom podaní zo dňa 20. decembra 2019, v ktorom žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Poukázal na to, že žalobca meškal s platením jednotlivých faktúr, teda dňa 06.02.2015 došlo k ukončeniu zmluvy. Zároveň súčasne s odstúpením od zmluvy vystavil žalobcovi faktúru XXXXXXXXXXXX vo výške 360 Eur, ktorá predstavuje 3-krát poplatok vo výške 120 Eur za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky. Žalobca sa vo svojom návrhu domáha určenia neprijateľných zmluvných podmienok a primeraného finančného zadosťučinenia. Žalovaný je toho názoru, že z teologického a logického výkladu je zrejmé, že sa vzťahuje na prípady § 3 ods. 5 zákona o ochrane spotrebiteľa, kedy zmluvný vzťah medzi spotrebiteľom a dodávateľom trvá, ide totiž o predpoklad účinnej ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami alebo ochrany spotrebiteľa pred porušením jeho práv. Súd poskytuje ochranu len existujúcim právam, preto nie je možné vyhovieť žalobe, ak právny dôvod už zanikol. Podľa názoru žalovaného by tak súd pri rozhodovaní nemal brať do úvahy skutočnosti, ktoré nastali v minulosti. Zmluvný vzťah medzi žalobcom a žalovaným sa skončil pred takmer 4 rokmi. Rovnako súd mohol rozhodnúť v pôvodnom rozsudku sp. zn. 12C/71/2016 o určení neprijateľných zmluvných podmienok. Pokiaľ ide o primerané finančné zadosťučinenie, rovnako ho žalovaný požadoval zamietnuť a vo vzťahu k nemu vzniesol námietku premlčania, keďže rozsudok vo veci 12C/71/2016 nadobudol právoplatnosť dňom 31.08.2016.

3. Súd vykonal dokazovanie vypočítaním žalobcu a listinnými dôkazmi, ktoré sú súčasťou súdneho spisu a zistil tento skutkový stav:

4. Dňa 24. mája 2012 bola medzi žalobcom a žalovaným podpísaná Rámcová zmluva na poskytnutie služieb na dodávku elektriny a poskytovaní univerzálnych služieb dodávky plynu. Z predloženého cenníka poplatkov a služieb (číslo listu 6 súdneho spisu) vyplývajú poplatky za upomienku druhá a každá ďalšia písomná upomienka v sume 8 Eur, ako aj poplatok za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky - domácnosť, elektrina, zemný plyn za každé odberné miesto 120 Eur. Z článku 6 Všeobecných obchodných podmienok dodávky elektriny koncovému odberateľovi k zmluve Č. X. z 24. mája 2012 rámcová zmluva o poskytovaní služieb článku 6 zmluvné pokuty a sankcie vyplýva, ods. 2 - „ odberateľ je povinný zaplatiť dodávateľovi zmluvnú pokutu: I. vo výške stanovenej cenníkom vybraných služieb dodávateľa za každú písomnú upomienku jednotlivého porušenia povinnosti, II. vo výške 100 EUR za porušenie povinnosti podľa článku 1 ods. 8, ak je porušujúcim účastníkom spotrebiteľ odberateľ v domácnosti.“

5. Medzi žalobcom a žalovaným prebehol na Okresnom súde Prešov pod spisovou značkou 12C/71/2016 71 spor, kde súd rozsudkom zo dňa 07.07.2016 konanie v časti o zaplatenie sumy 65,39 Eur spolu s úrokom z omeškania zastavil a žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanému sumu 1.675,05 Eur aj spolu s úrokom z omeškania a povolil mu mesačne splácať dlžnú sumu v splátkach vo výške 140 Eur, v prevyšujúcej časti žalobu žalovaného zamietol a priznal žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 54 %. Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia v bode číslo 21 zamietol žalobu v časti o zaplatenie sumy 360 Eur a sumu 96 Eur vyfaktúrovanej ako deaktivčný poplatok, skonštatoval, že tieto poplatky slúžia výlučne záujmu zmluvného partnera spotrebiteľa na maximalizáciu zisku spojeného s existenciou zmluvného vzťahu. Súd mal za to, že kritérium prijateľnosti zmluvnej podmienky a rovnovážnosti práv a povinností strán spotrebiteľského vzťahu nezodpovedá podmienka o poplatku, ktorý nemá pre spotrebiteľa žiaden preukázateľný prínos a za ktorý sa mu nedostáva žiadneho protiplnenia. Súd žalovanému nepriznal poplatky po 8 Eur titulom poplatkov za upomienky, nakoľko tieto nároky nepriznal, nakoľko žalobca žiadnym spôsobom nepreukázal právny titul, na základe ktorého by mu takéto nároky vznikli. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 31.08.2016.

6. Právny zástupca žalobcu na pojednávaní žiadal žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Mal za to, že zmluva, ako aj všeobecné obchodné podmienky žalovaného obsahujú neprijateľné zmluvné podmienky. Poukázal na to, že námietka premlčania vznesená žalovaným v časti o primerané finančné zadosťučinenie je v celom rozsahu nedôvodná, keďže žalobca neodvíja svoj úspech z predchádzajúceho sporu 12C/71/2016, ale práve podaním tejto žaloby, ktorou sa domáha konkrétne v žalobnom petite určenia neprijateľných zmluvných podmienok. Konštatoval ustálenú rozhodovaciu súdnu prax, kde či Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako aj Krajský súd v Prešove konštatoval, že žalobca môže kedykoľvek sa domáhať určenia neprijateľných zmluvných podmienok a to aj po ukončení zmluvného vzťahu.

7. Právny zástupca žalovaného žiadal žalobu zamietnuť. Mal za to, že nárok žalobcu na primerané finančné zadosťučinenie je premlčaný a po ukončení zmluvného vzťahu žalobca nemá nárok žiadať, resp. domáhať sa určenia neprijateľných zmluvných podmienok.

8. Žalobca na súdom nariadenom pojednávaní uviedol, že na okolnosti uzatvorenia rámcovej zmluvy so žalovaným si nespomína. Zmluvu uzatváral spolu so svojou manželkou, podpis na zmluve je však jeho. Myslel si, že bude mu žalovaný dodávať lacnejšiu elektrinu. Neskôr prišiel na to, že to nie je pravda, prišli mu veľmi vysoké faktúry, ako keby vykuroval celú dedinu. Z tohto dôvodu mal za to, že jeho nárok je v celom rozsahu dôvodný.

9. Na základe takto zisteného skutkového stavu, súd právne uzatvára:

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 3, 4 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Podľa § 53d Občianskeho zákonníka, spotrebiteľská zmluva, ktorá obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v znení, ako je uvedená vo výroku rozhodnutia súdu a jej uzatvorenie bolo dosiahnuté za použitia nekalej obchodnej praxe alebo úžery, je neplatná.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať

svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa § 54 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 3 ods. 5 Zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

10. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že žaloba žalobcu v časti o určenie neprijateľných zmluvných podmienok je v celom rozsahu dôvodná.

11. Ako prvým žalobným petitom sa súd zaoberal otázkou určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to poplatku za upomienku - druhá a každá ďalšia písomná upomienka 8 Eur s DPH, ktorá priamo vyplýva z cenníku poplatkov a služieb žalovaného.

12. Súd poukazuje na právny názor vyplývajúci z rozhodnutia Okresného súdu Prešov spisová značka 9Csp/256/2019 zo dňa 2. marca 2020, kde súd konštatoval, že žalobca tieto poplatky za upomienky požaduje paušálne, tie nepredstavujú reálne náklady na vykonanie úkonov o upomínaní. Paušálna výška poplatku 8 Eur bez transparentného výpočtu skutočne zapadá do definície neprijateľnej zmluvnej podmienky. Zo žiadneho z priložených dôkazov nevyplýva, aby si tento poplatok žalobca so žalovaným individuálne dojednal. Spotrebiteľ výšku tohto poplatku nemohol ovplyvniť a nemohol do jej znenia zasiahnuť. Poplatky za upomienky majú sankčný charakter, k čomu však slúžia iné inštitúty ako napríklad zmluvná pokuta a úrok z omeškania. Pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spoplatňovanie úkonov a služieb dodávateľa, za ktoré spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale sú poskytované len vo vlastnom záujme dodávateľa. Ide preto o neprijateľnú zmluvnú podmienku podľa § 53 Občianskeho zákonníka.

13. Súd konštatuje, že zmluvné podmienky, ktoré požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnenia, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzatvorením zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve, alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenia, zapadajú do znenia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Tieto poplatky sú uvedené v cenníku poplatkov a služieb, pričom žalovaný súd nepreukázal, aby spotrebiteľ žalobca pri uzatváraní rámcovej zmluvy bol o týchto poplatkoch v tomto cenníku poučený, informovaný, respektíve, aby tento cenník poplatkov a služieb bol súčasťou zmluvy. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Aj v tomto konkrétnom prípade žalobca nemal možnosť podstatným spôsobom obsah tohto cenníka meniť, pričom nebol zároveň o týchto poplatkoch zo strany žalovaného informovaný. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu. Súd tak tejto časti žalobného návrhu v celom rozsahu vyhovel.

14. Ďalšou sa súd zaoberal určením neprijateľnej zmluvnej podmienky uvedenej v cenníku poplatkov a služieb - poplatok za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky domácnosť, elektrina, zemný plyn za každé odberné miesto v sume 120 Eur. Nekalosť možno skúmať vo vzťahu k cene úhrade, a to aj k jej primeranosti za vedľajšie plnenie, ktorým uvedený poplatok zmluvná pokuta v prejednávanej veci je a bez obmedzenia vtedy, ak podmienky týkajúce sa ceny úhrady nie sú vyjadrené zrozumiteľne.

15. Podľa rozsudku ESD spisová značka C 26/13, článok 4 ods. 2 Smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že pokiaľ ide o zmluvnú podmienku ako je tá, o ktorú ide vo veci samej, požiadavka

podľa ktorej zmluvná podmienka musí byť formulovaná jasne a zrozumiteľne sa má chápať tak, že stanovuje nielen to, aby dotknutá podmienka bola pre spotrebiteľa gramaticky jasná a zrozumiteľná, ale aj to, aby zmluva jasne vysvetľovala konkrétne fungovania mechanizmu zmeny cudzej meny, na ktorú sa odvoláva dotknutá podmienka, ako aj vzťah medzi týmto mechanizmom a mechanizmom stanoveným ostatnými podmienkami týkajúcimi sa poskytnutia úveru, aby bol tento spotrebiteľ schopný na základe jasných a zrozumiteľných kritérií posúdiť hospodárske dôsledky, ktoré z toho pre neho vyplývajú. Pri spotrebiteľoch je veľmi dôležité vychádzať z jedným z najdôležitejších faktorov, aby spotrebiteľská zmluva bola transparentná. Pod transparentnosťou možno chápať, že je napísaná jasným a zrozumiteľným jazykom, že je systematická, že je písaná dostatočne veľkým čitateľným písmom, aby jej spotrebiteľ mohol rozumieť. Transparentnosť však nemožno chápať iba ako jasnosť a zrozumiteľnosť, ale transparentnosť je možné konštatovať, v sebe musí obsahovať aj povinnosť podnikateľa upozorniť na rôzne zmluvné dojednania. Zásada transparentnosti a poctivosti dopadá i na aplikáciu cenníka poplatkov, ako aj všeobecných obchodných podmienok. Treba konštatovať, že v spotrebiteľských zmluvách je možné obchodné podmienky, ako aj cenníky poplatkov uplatniť, avšak takáto aplikácia má nielen formálne obmedzenie, ale aj obmedzenie obsahové. Je treba zdôrazniť, že obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách na rozdiel napríklad od obchodných zmlúv majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nevyhnuté do každej zmluvy prepisovať dojednanie technického a vysvetľujúceho charakteru. Naopak, nesmú slúžiť k tomu, aby do nich často v neprehľadnej zložite formulovanej a malým písmom písanej forme skryl dodávateľ dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné, o ktorých predpokladá, že jeho pozornosti ujdú. Pokiaľ tak aj napriek tomu dodávateľ urobí, nepočína si v právnom vzťahu poctivo a takémuto konaniu veriteľa nemožno priznať súdnu ochranu.

16. V cenníku poplatkov a služieb je uvedený poplatok za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky domácnosť, elektrina, zemný plyn za každé odberné miesto 120 Eur. V tomto poplatku však nie je explicitne upravená zmluvná pokuta. Je tam uvedený iba poplatok za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky vo výške 120 Eur. Súd konštatuje, že sa jedná o skrytú zmluvnú pokutu. Súd poukazuje na rozhodnutie súdu Českej republiky zo dňa 27. novembra 2003, spisová značka 33Odo/794/2002, v ktorom bolo konštatované „ ak má byť záväzok na zaplatenie zmluvnej pokuty dojednaný platne, z dojednania o zmluvnej pokute musí jednoznačne vyplývať splnenie akej konkrétnej povinnosti je týmto inštitútom zabezpečené. To znamená, pri porušení ktorej konkrétnej povinnosti vzniká nárok na zaplatenie zmluvnej pokuty a táto zabezpečená povinnosť musí platne vzniknúť, aby mohla byť zmluvnou pokutou zabezpečená.“ Súd zdôrazňuje, že cenník poplatkov nemôže slúžiť na to, aby v ňom poplatok nahradzoval zmluvnú pokutu za porušenie povinnosti odberateľa, v tomto konaní spotrebiteľa, na ktorú by tento mal byť v súlade so zásadou transparentnosti osobitne upozornený. Podľa § 544 OZ zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty, ale aj spôsob jej určenia. Pre dodržanie písomnej formy zmluvnej pokuty je nevyhnutné, aby zmluvné ustanovenie upravujúce zmluvnú pokutu bolo súčasťou zmluvy alebo iného dokumentu podpísaného zmluvnými stranami. Predložená rámcová zmluva o dodávke elektriny, ktorú uzatvoril žalobca so žalovaným osobitne neustanovuje zmluvné dojednania o zmluvnej pokute, ako aj poplatky za upomienky. Pokiaľ sa malo takéto dojednanie nachádzať v obchodných podmienkach s odkazom na cenník, súd poukazuje na to, že obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to diať prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky, čo v prejednávacom prípade absentuje. V zmluve nie je zmienka, že obchodné podmienky, ako aj cenník poplatkov a služieb sú jej neoddeliteľnou súčasťou. Z tohto dôvodu súd vyhodnotil tento poplatok za predčasné ukončenie zmluvy pred zahájením dodávky ako skrytú zmluvnú pokutu, ktorá nebola podpísaná žalobcom ako spotrebiteľom, a preto je v celom rozsahu neplatná.

17. V ďalšom žalobnom petite žiadal žalobca určiť zmluvné pokuty v článku 6 všeobecných obchodných podmienkach dodávky elektriny koncovému spotrebiteľovi za neprijateľnú zmluvnú podmienku.

18. Súd sa s touto argumentáciou žalobcu v celom rozsahu stotožňuje. Všeobecné obchodné podmienky dodávky elektriny koncovému odberateľovi (č. I. 7 súdneho spisu) zmluvná pokuta, sankcia vyplýva z článku 6, nie sú vlastnoručne podpísané žalobcom ako spotrebiteľom, pričom súd konštatuje, že ani uzatvorená rámcová zmluva na poskytovanie služieb neobsahuje odkaz, že tieto sú jej neoddeliteľnou súčasťou. Súd uvádza, že dohoda o zmluvnej pokute musí mať písomnú formu, inak je neplatná, a to s poukazom na § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Každá zmluva je ukončená podpismi strán, čo znamená, že účastník svojím podpisom potvrdzuje uzatvorenie dohody s tým obsahom, ktorý sa nachádza nad jeho podpisom. V tomto konkrétnom prípade sa účastníci dohodli a podpísali iba zmluvu

o dodávke plynu. Zmluvná pokuta, ktorá je uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach nie je podpísaná žalobcom. Tieto všeobecné obchodné podmienky sú nacyklostylované, napísané drobným písmom v rozsiahlom objeme, takže málokto z spotrebiteľov si ich pred podpisom zmluvy prečíta. Navyše, žalovaný ani nepreukázal, aby žalobcovi boli dané na podpis, aby sa s nimi mohol oboznámiť pred samotným podpisom zmluvy.

19. Za dôležitý súd považuje aj vyslovený názor v Náleze Ústavného súdu Českej republiky spisová značka I. ÚS 3512/2011 zo dňa 11.11.2012, podľa ktorého Ústavný súd zdôraznil, že dodávateľ má sa chovať k spotrebiteľovi, ktorý je slabšou zmluvnou stranou poctivo. V opačnom prípade mu nie je možné poskytnúť ochranu. Zasadá poctivosti sa prejavuje aj tým, že zmluvné dojednanie nesmú byť umiestnené v oddieloch, ktoré vzbudzujú dojem nepodstatného charakteru. Obchodné podmienky v spotrebiteľských zmluvách majú slúžiť predovšetkým k tomu, aby nebolo nutné do každej zmluvy prepisovať dojednania technického a vysvetľujúceho charakteru a naopak nesmú slúžiť k tomu, aby v nich dodávateľ skryl dojednania, ktoré sú pre spotrebiteľa nevýhodné a o ktorých predpokladá, že ujdú jeho pozornosti. S odkazom na tieto myšlienky upravil žalovaný zmluvnú pokutu len v obchodných podmienkach, a teda ide o typický príklad nepoctivého správania sa dodávateľa služby voči spotrebiteľovi.

20. V zmysle Nálezu Ústavného súdu Českej republiky z 11. novembra 2013 I. ÚS 3512/2011, Ústavný súd sa vyjadril, že v rámci spotrebiteľských zmlúv dojednania zakladajúce zmluvnú pokutu zásadne nemôžu byť súčasťou tzv. Všeobecných obchodných podmienok, ale len spotrebiteľskej zmluvy, samotnej listiny, na ktorú spotrebiteľ pripája svoj podpis. Výnimku predstavujú špecifické prípady, kedy sa z povahy veci uplatňuje špecifický režim. Keďže cenník poplatkov a služieb, ako aj všeobecné obchodné podmienky žalovaného neboli vlastnoručne podpísané žalobcom, súd vyhovel aj tomuto žalovanému petitu a určil, že zmluvná pokuta vo všeobecných obchodných podmienkach žalovaného je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

21. Ako posledným žalobným petitom sa súd zaoberal žalobným petitom žalobcu, ktorým od žalovaného požaduje primerané finančné zadosťučinenie v sume 520 Eur, a to vo výške neprijateľných poplatkov za upomienky 64 Eur, za aktivačné poplatky zmluvnú pokutu 3-krát 120 Eur, spolu sumu 360 Eur a 96 Eur aktivačný poplatok.

22. Z citovaného ustanovenia § 3 ods. 5 Zákona číslo 250/2007 Z.z. je zrejmé, že splnenie hmotnoprávných podmienok uvedených v tomto ustanovení zákona je úspech pri ochrane práv spotrebiteľa v dôsledku porušenia práv a povinností ustanovených týmto zákonom. Ďalšou podmienkou je, že porušiteľ voči ktorému sa spotrebiteľ domáha zdržania sa protiprávneho konania a odstránenia protiprávneho stavu pri poškodzovaní záujmu spotrebiteľa a v konaní o svoju ochranu bol úspešný. Práve citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa v poslednej vete § 3 ods. 5 zákona uvádza úpravu z ktorej vyplýva, že ak si spotrebiteľ úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej či už týmto zákonom alebo osobitným predpisom, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom alebo iným predpisom zodpovedá.

23. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach Slovenskej republiky ako konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu.

24. Súd priznanú sumu vo výške 50 Eur žalobcovi titulom primeraného finančného zadosťučinenia považoval v celom rozsahu za dôvodnú. Súd uvádza, že cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Jediným predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi. Zákon teda nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Postačuje, ak k takémuto porušeniu práva alebo povinnosti dôjde. Čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia súd 1. stupňa priznanú sumu 50 Eur považuje za primeranú za stavu, že cieľom existencie inštitútu finančného zadosťučinenia je okrem iného mať reálny a efektívne odradzujúci účinok vo vzťahu k dodávateľovi od upustenia recidívy porušovania spotrebiteľských práv. Suma finančného zadosťučinenia priznaná súdom je plne opodstatnená. Priznaná suma primeraného finančného zadosťučinenia vo vzťahu k žalobcovi ako spotrebiteľovi nepredstavuje neopodstatnené a neprimerané obohacovanie sa, či

duplicitné uplatňovanie nároku spotrebiteľa. Je potrebné poukázať na tento spor, v ktorom sa žalobca úspešne domohol určenia neprijateľných zmluvných podmienok. Súd priznanú sumu považoval v celom rozsahu za dôvodnú a zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi primerané finančné zadostučinenie v takejto výške a v prevyšujúcej časti bol žalobný návrh žalobcu ako nedôvodný zamietnutý.

25. Súd ešte považuje za potrebné uviesť, že konkrétnu žiadanú sumu primeraného finančného zadostučinenia v žalobnom petite vo výške 520 Eur, súd s takouto výškou, ktorá má predstavovať sumu poplatkov z predchádzajúceho súdneho sporu, ktoré súd nepriznal žalovanému a boli predmetom zamietavého výroku súdu, sa nestotožňuje, nesúhlasí s takýmto prepočtom, podľa názoru súdu tu absentuje racionálny základ, pre priznanie takejto sumy. Priznanú sumu finančného zadostučinenia považuje súd za vyrovnanie ujmy spotrebiteľovi- žalobcovi, ktorá je akousi satisfakciou za stav, ktorý jej hrozil z dôvodu možnosti uplatnenia práva na plnenie, ktoré žalovanému nepatrilo. Zároveň priznaním primeraného finančného zadostučinenia došlo aj k naplneniu odradzujúcej funkcie žalovaného od porušovania práv spotrebiteľov.

26. V tomto spore bola zo strany žalovaného v tejto časti nároku žalobcu vznesená námietka premlčania tak, ako to prezentoval právny zástupca žalobcu, súd sa s jeho právnym názorom v celom rozsahu stotožňuje, že premlčaciu dobu nemožno rátať od právoplatnosti rozsudku pod sp. zn. 12C/71/2016. Týmto rozsudkom žalobca poukázal iba na jednotlivé nároky, ktoré si od neho žalovaný v tomto súdnom spore žiadal priznať. Svoj úspech ako spotrebiteľa však žalobca odvodzuje práve od tohto sporu, ktorým sa vo vzťahu k žalovanému domohol určenia neprijateľných zmluvných podmienok, nie od predchádzajúceho súdneho sporu. Z tohto dôvodu súd vyhodnotil vznesenú námietku premlčania žalovaným ako v celom rozsahu nedôvodnú.

27. Ako ďalším posledným argumentom, ktorým sa bolo potrebné v tomto spore zaoberať bola otázka, na ktorú poukázal žalovaný, že po ukončení zmluvného vzťahu sa žalobca nemôže domáhať určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky.

28. S týmto právnym názorom sa súd v celom rozsahu nestotožňuje, pričom poukazuje napríklad na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove spisová značka 1Co/28/2018 zo dňa 21.02.2019, kde odvolací súd uviedol, že z ustanovenia § 298 CSP nevyplýva, aby bol súd obmedzený dobou trvania úverovej zmluvy pokiaľ ide o možné vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky, ak sú na to inak splnené zákonné podmienky. Obdobný záver vyplýva napríklad aj z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove 18Co/177/2018 zo dňa 16.01.2019, kde odvolací súd uviedol, že vo vzťahu k argumentu, t.j., aby sa nemohli preveriť alebo posudzovať neprijateľné zmluvné podmienky po ukončení zmluvného vzťahu, odvolací súd sa nestotožnil s tvrdením súdu prvej inštancie o tom, že neexistuje naliehavý záujem žalobcu na tom, aby preveroval neprijateľné zmluvné podmienky, keďže táto už bola ukončená. Odvolací súd bol toho názoru, že žalobca celkom legitímne žiada určenie a vyslovenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v konkrétnej zmluve, čo súd prvej inštancie mal vykonať, keďže bez rozporu existujú nároky aj keď len v teoretickej rovine. Odvolací súd sa tiež nestotožnil s tým, aby súd prvej inštancie nebol vecne príslušný rozhodovať o tejto neprijateľnej zmluvnej podmienke v konkrétnej úverovej zmluve. Oprávnenie vyplýva zo zákona pre všeobecné súdy, súdy prvej inštancie v konkrétnych úverových zmluvách pristupujú k vysloveniu neprijateľných zmluvných podmienok a v tomto smere nejde o abstraktnú kontrolu tak, ako to má na mysli Civilný sporový poriadok.

29. Zároveň súd poukazuje na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. marca 2019 spisová značka 6Cdo/27/2018, z ktorého vyplýva, že určenie neprijateľnej zmluvnej podmienky je osobitným druhom žaloby, ktorá má podklad v osobitných predpisoch a v prípade takejto žaloby nie je potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem.

30. O trovách konania súd rozhodol v súlade s § 255 ods. 1, 2 C.s.p. V časti o určenie neprijateľných zmluvných podmienok bol žalobca v celom rozsahu úspešný, bol neúspešný v časti požadovaného primeraného finančného zadostučinenia, ktorého výška je vecou voľnej úvahy súdu. Z dôvodovej správy k ustanoveniu § 255 C.s.p. vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore ako

esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. Predkladateľ k ustanoveniu § 255 C.s.p. dodal, že podľa kritéria úspechu v konaní môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu. Príkladom je náhrada nemajetkovej ujmy, náhrada škody v peniazoch, ktorá nebola priznaná v požadovanej výške. Niet akýchkoľvek pochybností o tom, že v prejednávanej veci výška nároku žalobcu v časti primeraného finančného zadostučinenia závisela od úvahy súdu. Úvaha súdu sa teda týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia nie čo do základu uplatneného nároku. Podľa názoru súdu, aj v súčasnosti § 255 ods. 2 C.s.p. v spojení s článkom 3 ods. 1 a 2 C.s.p. zakladá priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške. Súd z tohto dôvodu žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku postupom podľa § 262 C.s.p.

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 C.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 C.s.p. odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 C.s.p. odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 C.s.p. odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.